

JOSEPHINE MARK

Strip tudi za tiste, ki se niso soočili z rakom

Osrednja gostja prvega mednarodnega stripovskega festivala Primaruha! je v Mariboru predstavila slovenski prevod stripa Izlet z infuzijo, ki je izšel pri založbi VigeVageKnjige

Matic Majcen

Leta 1981 rojena avtorica iz Nemčije je Izlet z infuzijo ustvarjala ob lastnem soočanju s hudo boleznijo in je svojo izkušnjo prelila v čustveno in navdihujočo pripoved o ne pričakovanem prijateljstvu med volkom in zajčkom. Strip je po izidu leta 2022 postal mednarodna uspešnica in so ga prevedli že v 20 jezikov, nastaja tudi televizijski animirani film. Čast prve gostje festivala Primaruha! je sovpadala tudi z njenim čisto prvim obiskom Slovenije in Maribora, zato so bili prvi dan festivala vtisi še čisto sveži. Dopoldne pred našim intervjujem je vodila delavnico risanja stripov z dvema razredoma mariborskih otrok in je bila nad izkušnjo navdušena. "Presenečena sem nad slovenskimi otroki. Tako dobri so v angleščini in v risanju. Zelo so bili zagreti pri ustvarjanju. Res je bilo super," je povedala na začetku našega pogovora.

Slovenski jezik spada med majhne jezike, a zdaj je vseeno na seznamu približno dvajsetih, v katere je prevedena vaša knjiga. Kaj vam pomeni, da strip izide v jeziku s tako malo govorci?

"Ko sem slišala, da bodo strip izdali v Sloveniji, sem bila zelo srečna. Nisem se bila tu, ampak so določene države, do katerih sem vedno gojila topla občutja. Zdaj, ko sem obiskala Maribor, sem se tudi sama prepričala, kako prijazni so tu ljudje. Počutim se zelo dobrodošla in ne bi mogla biti bolj srečna."

Maribor ima bogato tradicijo umetniških festivalov, stripovski festival Primaruha! pa je vendarle nekaj novega. Sami veliko hodite po tovrstnih dogodkih po različnih državah. Kaj po vaših opažanjih takšen dogodek prinese mestu?

"To je zelo dobro vprašanje, ker mislim, da so stripovski festivali krasna prilo-

žnost, da mesto odpre vrata določeni skupini ljudi. Oboževalci stripov so največkrat ljudje, ki so hkrati ljubitelji vizualne umetnosti in knjig. Zelo vesela sem, da sem tudi sama del te skupine. Na stripovskem področju še nikoli nisem srečala ljudi, ki ne bi bili prijatelji. To je nekaj neverjetnega. Ko stripovski festival umestis v središče mesta, je to krasna priložnost, da odpreš prostor ljubiteljem umetnosti. V Nemčiji imamo velik festival v mestu Erlangen. Na začetku je bil dogodek lociran v eni sami veliki stavbi, potem pa so jo eno leto obnovljali, zato so bili organizatorji prisiljeni prestaviti festival na različne lokacije po mestu. Ko so tisto leto to naredili, so po koncu festivala vsi začeli govoriti, da mora biti tako vsako leto. Od tedaj se nikoli niso več vrnili v tisto stavbo. Nekaj takega je tudi s tem prostorom v Mariboru (Vetrinjski dvor, op. a.). Popolni je. Je v središču mesta, je odprt, zato bi lahko imel enak učinek tudi na Maribor. Držim pesti, da bo uspešno."

"Ko stripovski festival umestis v središče mesta, je to krasna priložnost, da odpreš prostor ljubiteljem umetnosti"

Zgodba, ki je prinesla luč v avtoričino življenje

Zgodba je navdihnena z avtobiografskimi dogodki pri vašem soočanju z boleznijo. Kaj vam je pomenilo ustvarjanje stripa Izlet z infuzijo? Je šlo za duševno terapijo, instrument

Nemška striparka Josephine Mark z izvidom slovenskega prevoda knjige Izlet z infuzijo med gostovanjem v Mariboru

Foto: Sašo Bizjak

soočanja z zdravljenjem ali kaj drugega?

"Bila je mešanica več stvari. Sama vedno rečem, da je šlo za neke vrste pobeg. Zgodba za nastanek knjige je ta, da sem prejerala kemoterapijo in sem ravno takrat obiskala delavnico za ustvarjanje stripov. Na njej sem sicer bila že pred leti, ampak sem se ji želela pridružiti še enkrat. Začela sem risati strip, ker je to zame neke vrste varen prostor in obožujem to početje, zato se mi je zdela dobra ideja, da bi se ukvarjala s tem. Druga dela med zdravljenjem niti nisem mogla opravljati. Knjigo sem ustvarila povsem zase. Najprej nisem risala, ampak sem zgolj napisala zgodbo. Po pol leta vseh vrst zdravljenja sem se začela vračati k vsakdanjemu življenju - in takrat sem začela počasi risati. Še vedno nisem imela moči, da bi risala več ur naenkrat, zato se je začelo s posameznimi risbami. Potem pa je bilo vsak dan bolje. Vsak dan sem lahko narisala več. Knjiga je nekako začela rasti z mano. Lahko rečete, da je bila neke vrste terapija, ampak ni bil nikoli namen, da bi jo namensko uporabila za to. Bolj je šlo za nekaj, česar sem se lahko oprljala in se na to osredotočila v času zdravljenja, da je to vneslo luč v moje življenje."

Medicinski vidik zgodbe o volku in zajčku je pravzaprav tisto, kar je Alfred Hitchcock imenoval "macguffin" - pripovedno sredstvo, ki je tu samo zato, da poganja zgodbo. Ključno sporočilo je namreč drugje, v volkovi morali, ki gradi odnos med dvema različnima bitjema, ki sta prisiljena vzpostaviti zavezništvo.

"Točno na to sem ciljala. Medicinskega

vidika, torej moje lastne življenjske izkušnje, nisem hotela uporabiti kot neke vrste dnevnika moje bolezni, ampak zgolj kot sredstvo pripovedovanja zgodbe. Zato se mi zdi, da zgodba tako dobro naslavlja različne tipe bralcev. Berejo jo tudi tisti, ki niso bili nikoli v stiku z boleznijo, kakršna je rak, a jih zgodba vseeno potegne vase. Razumejo jo seveda tudi tisti, ki vedo, kaj prestajajo liki, ker so kaj takšnega doživeli tudi sami. Zgodba učinkuje v obeh primerih. Medicinski vidik je kot neka ovira, ki iz zgodbe naredi še večjo avanturo. Pa tudi bolj komično jo naredi. Med zdravljenjem se mi je zgodilo toliko smešnih prigod, da sem se lahko samo smejala sebi in svoji usodi. Recimo prigoda s 'ramežljivo žilo' pri infuziji. Prepričana sem, da ta izraz v resnici ne obstaja in da si ga je zdravnik izmislil, da bi imel izgovor, ker mi našel žile v moji roki. (smeh) Moji možgani delujejo na ta način - izzivov se lotevam z dvignjeno glavo, in to sem želela uporabiti v zgodbi."

Prva stvar, ki mi je padla v oko, ko sem odprl vaš strip, je, kako vizualno je pripovedovanje v njem. V njem ni nobenega pripovedovalca, pisnega podajanja konteksta pripovedi, ampak mestoma celo uporabljate daljše nize nemih podob, kot da bi šlo za niz tihih filmskih kadrov, za nameček še v ekstremno širokozaozolskem kadriranju.

"Res je. Tudi sama ljubim filme. Name so v resnici bolj vplivali filmi kot pa stripi. Ko pogledam kakšen film, po ogledu vedno obiščem stran IMDb in se poglabim v ozadje filma. Rada imam tudi teorijo filma. Rada se poučim o filmih, ker mi to omogoča, da ustvarim boljši strip. V Izletu z infuzijo so zato cele sekvence, ki so dobesedno vzete iz pristopov, kako filmski režiserji postavljajo prizore."

"Stripi in umetnost nasploh služijo temu, da povezujejo ljudi, naše misli, da razpravljamo o tem, kaj nas dela posebne kot človeška bitja"

Stripi povezujejo ljudi

Tovrstne animirane zgodbe z živalmi, kakršna je denimo film Valovanje (Flow, 2024), še toliko bolj pa Orwel-

"Knjigo sem ustvarila povsem zase. Druga dela med zdravljenjem niti nisem mogla opravljati." Foto: Sašo Bizjak

